

Тема 14 Медицина у системі сучасних наукових знань. Об'єкт і предмет філософії медицини.

-

- визначення світоглядної, методологічної та аксіологічної ролі філософії науки в розвитку теоретичної та практичної медицини; аналіз евристичних можливостей сучасної філософії науки у поглибленні онтологічного та гносеологічного статусу норми, патології, здоров'я та хвороби;
- з'ясування механізму впливу філософії науки на формування **клінічного мислення**;
- обґрунтування моральних, соціально-педагогічних та методологічних аспектів діяльності науковця у контексті проблем сучасної медичної етики та біоетики.
-

- застосовувати критичні знання, закріплюючи їх написанням рецензій на статті чи книги або реферату за тематикою філософських та методологічних проблем науки;

- аналізувати та посилатися на відповідні найбільш передові філософські підходи, концептуальні та теоретико-методологічні засади щодо наукових досліджень в письмовій формі в статтях та дисертації, через усні виступи та презентації;
- спиратися на методологічний інструментарій сучасної філософії науки для розкриття дослідно-теоретичною медициною свого об'єкту – здоров'я та хвороби людини;
- аналізувати сутність інтеграційних тенденцій в медицині на основі теорії систем, інформатики, екологічних, синергетичних та інших ідей, принципів та методів;
- застосовувати інформаційні технології та філософську літературу при аналізі сучасних актуальних проблем медичної теорії та практики.

Так, філософська антропологія, філософія свідомості, соціальна філософія

лежать в основі медичної теорії адаптивного реагування (теорія адаптації - загальнобіологічна теорія медицини, проте медицина має справу не тільки з біологічними адаптаціями, але і з адаптацією соціальною, тобто пристосуванням людини до суспільного життя .

Філософія медицини

Всі базові теорії сучасної медицини, так чи інакше, пов'язані з філософією медицини, яка визначає фундаментальні постулати і позиції загальних теоретичних систем в медицині.

Технологічна сингулярність

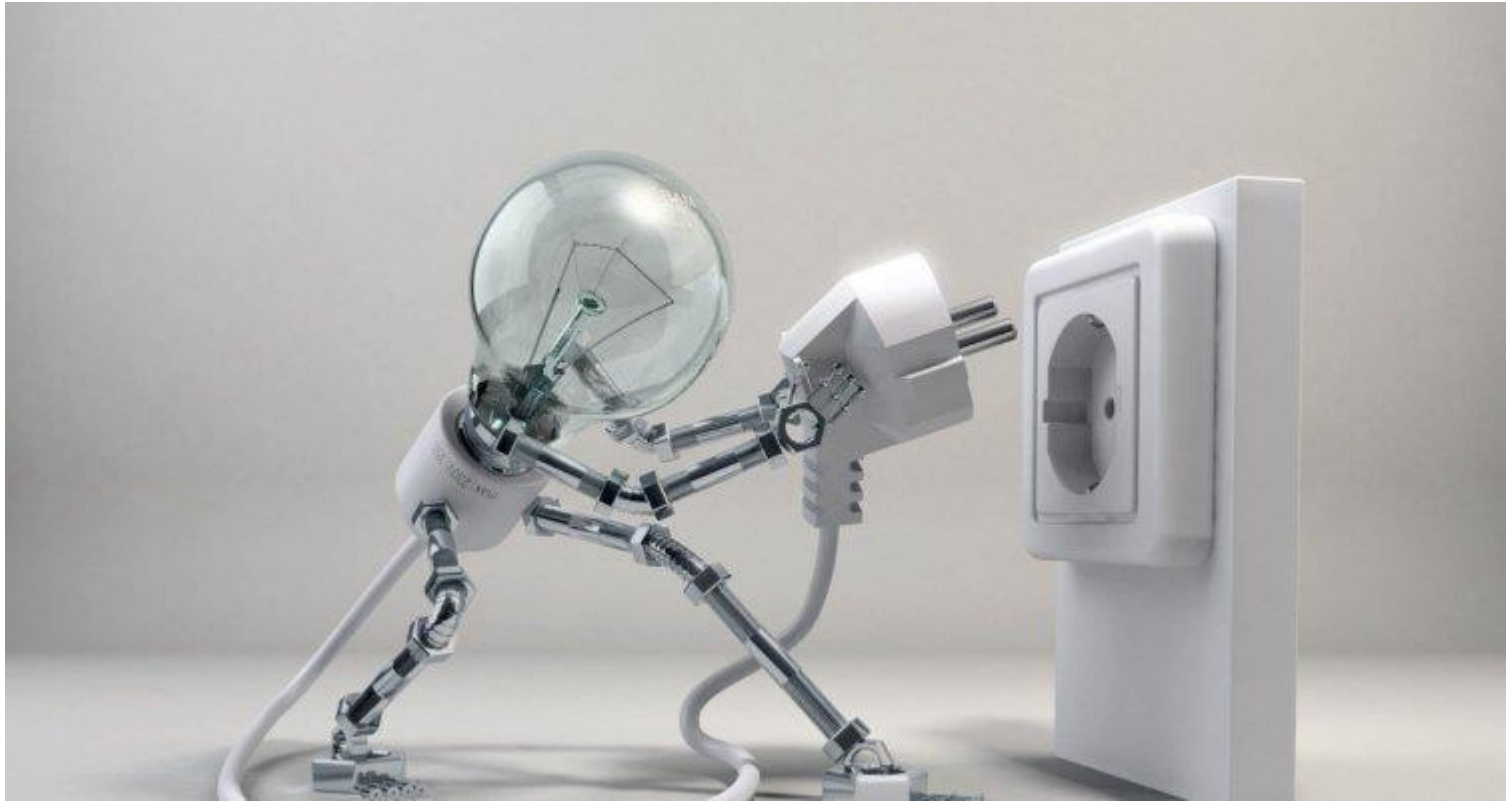
експоненційно ускладнює ситуацію), **теорії детермінізму** (причинної зумовленості та зв'язку патологічних процесів, що відбуваються в організмі), - а так само **теорії нормальної (оптимальної) саморегуляції і теорії загальної патології.**

Технологічна сингулярність

у футурології— гіпотетичне вибухоподібне зростання швидкості науково-технічного прогресу, яке ймовірно настане внаслідок створення **штучного інтелекту і машин**, здатних до **самовідтворення**. Гіпотетичний момент, після якого, на думку прихильників цієї концепції, технічний прогрес стане настільки швидким і складним, що виявиться недоступним для розуміння.

самовідтворення

Зміні наукової парадигми,

як правило, передує період, коли з'являються такі наукові результати, які **неможливо вписати** в існуючу систему переконань. У цьому випадку вчені звертаються «за допомогою» до філософії (Евтаназія, сурогатне материнство, трансплантологія, нанотехнології і т.д.)

Термін "новий матеріалізм"

- був вперше використаний Мануелем Деланд (американсько-мексиканський вчений) і Розі Брайдотті (австралійсько-італійська дослідниця) в другій половині 1990-х. В рамках цього підходу критикується дуалістичне мислення, міцно вкорінене в гуманістичних традиціях, вплив яких і сьогодні переважає в сучасній філософії науки (філософії медицини).

Новий матеріалізм

- розвивається в одному проблемному полі з **постгуманізмом** і ставить під сумнів "живучість" і стабільність індивідуалізованого ліберального суб'єкта.
- **Новий матеріалізм** показує, яким чином значення / розум завжди (вже) є матеріальним, яким чином матерія обов'язково постає як щось пов'язане з розумом / значенням і яким чином природа і культура - це завжди (вже) "природокультури".
- Можна сказати, що **новий матеріалізм** є початковим пунктом **постлюдської чутливості**, спрямованої на подолання **антропоцентризму**.

Новий матеріалізм

- виходить з єдності існуючих атрибутів матерії - ідеального і матеріального (наявного буття), визнає існування ідеальної протяжності, універсального закону випереджаючого відображення, взаємного відображення ідеального і матеріального, приходить до визнання тези про те, що ідеї Платона не суперечать новому матеріалізму. Існує матеріально-ідеальне двоєдність. При цьому ідеальне не впливає з матеріального чи навпаки. Вони вирішальним чином одночасно впливають один на одного.

Дотримуючись концепції двоєдності,
двоїстої методології, ми повинні
сказати,

- що не суспільне буття визначає суспільну свідомість. Визначальним у цьому відношенні є свідомість, що вплетена в матеріальне виробництво. Існує універсальний закон випереджаючого відображення. На рівні тварин виникає ідеальний "простір", який є пластичним і може в певних аспектах визначати матеріальне - наявне буття. Двоєдність матеріального і ідеального підтверджується існуванням універсального гомеостазу руху.

Філософія медицини

покликана виконувати такі найважливіші соціальні та інтелектуальні функції в практичній охороні здоров'я, як світоглядна, методологічна, аксіологічна і багато інших.

Філософія медицини має пряме відношення абсолютно до всіх сфер пізнання феномена людини (її організму, душі, волі, совісті тощо).

(Пояснення матері, що заморила голодом маленьких дітей: «Я не знала, що вони можуть померти»).

Сучасна проблема - медичний інфантилізм)

Що ж стосується теоретичного
медичного знання,

то тут роль філософії виключно
важлива, перш за все - у сфері
поглибленого осмислення **цілісного**
сприйняття медиками наукової
картини світу і людини в ньому.

Подібно до того, як філософія

розрізняє традиційне і сучасне суспільства, варто розрізнити традиційну і сучасну медицину. Здоров'я і хвороба - також соціальні явища. І кожне суспільство визначає їх зміст, виносить оцінку, формує більш-менш очевидні критерії діагностики та технології лікування відповідно до особливої моментом його історичної еволюції.

Здоров'я,

з одного боку, є **наслідком** тих соціальних ресурсів, які контролює та чи інша соціальна група, з іншого - саме здоров'я є досить ефективним **ресурсом** в процесах соціальної взаємодії.

Зростання кількості

лікарів, лікарень, обслуговуючого персоналу, інвестицій в освіту в сучасному світі пов'язують перш за все зі збільшенням обсягу соціального дискурсу на медичну тематику (але часто не відбувається істотного поліпшення системи охорони здоров'я).

Саме **дискурс**, з точки зору засновника пост-модерністської методології аналізу Фуко (див.: [Foucault, 1995]),

- задає **ракурс, контекст** обговорення хвороб, дії щодо хворих, зміст і форму медичних знань,
- а медична класифікація хвороб є основою і підставою для певних **владних дій** щодо тієї чи іншої категорії населення.

Філософія медицини

закликає розглядати феномен хвороби як структурно-функціональний системний процес.

Досягнення сучасної біології і медицини,

особливо молекулярної біології, біофізики, генетики дозволяють заперечувати ?????? існування функціональних хвороб і дають можливість знаходити **морфологічний** субстрат, адекватний будь-якому порушенню функції.

Принципи структурності в медицині

- реалізуються як принципи єдності **морфології** і **фізіології** в теорії **патології**.
- Біологічна структура об'єднує динамічний субстрат (об'єкт морфології) з «оформленим» процесом (об'єкт фізіології).
- До цих пір в медицині теоретичне визнання єдності структури і функції мирно уживалося з упевненістю в тому, що на початку хвороби зміни органів і систем не виходять за рамки так званих функціональних розладів.

Таким чином, системно-функціональний підхід в медицині

- дозволяє досліджувати як деталі, частини, процеси індивідуального організму, розглядати функції його систем, так і не забувати про цілісність, вивчаючи людину не як механічний конгломерат «частин і деталей», але як **живу систему**, органічно вписану в природно-соціальну реальність.